

17.12.2017

סנגור - עו"ד אשרת מימון

מנהלת פיתוח מדיניות בעיר עמים

משמעות המונח סנגור (באנגלית, Advocacy) - תמיכה (ברעיון, במדיניות וכדומה), הצגת טענה בזכות משהו; הגנה, סנגוריה.

חלק מהפעילות שלנו בחברה האזרחית, כארגונים או כפרטים, מתקיים מול הרשויות, בהן כנסת, ממשלה, עירייה, בתי משפט, לעתים רשויות נוספות. סביב כל נושא בדרך כלל נמצא גורמי קשר נוספים, ספציפיים.

על פי רוב, הסנגור לא עומד בפני עצמו, אלא מהווה חלק ממהלכים משותפים, שמחוברים גם לעשייה אחרת. לעתים מהלך הסנגור יעמוד בחזית, ולעתים בפרופיל נמוך, ו/או כרוח גבית למהלכים אחרים.

דוגמאות למהלכי סנגור:

המאבק לאספקת שירותים ציבוריים בשכונות הירושלמיות שמעבר לגדר בשלב ראשון, הסברנו לעצמנו למה ובאיזה אופן המאבק מתחבר למטרות שלנו. מה אנחנו רוצים להשיג בכך? מבחינתנו, התשובה היא הצבת מראה למצב בירושלים המזרחית: קושי בתכנון והריסות בתיים; הבריחה מאחריית של הרשויות; המלכוד שהתושבים נתונים בו; העוני; היעדר התשתיות; מציאות של "ללכת עם להרגיש בלי".
ערך נוסף של המאבק - מחבר היבטים מדיניים עם היבטים מקומיים, כלכליים-חברתיים.

זיהוי הזדמנות – התעניינות בנושא מטעם ח"כ עדי קול, יו"ר ועדת פניות הציבור בכנסת; בעקבות זאת, הועברה פניה לוועדה בשם התושבים, בה הוצגה שורת בעיות הנוגעות לתשתיות, אבל לצד זה, היה גם חידוד של בעיה מינהלית: העובדה שהמינהל הקהילתי, במקום לסייע בנגישות לתושבים, היה בעצם חסם שמנע מהתושבים גישה לעירייה.

לישיבה הראשונה התייצבו כ-40 נציגי משרדי ממשלה. עדי קול שאלה את מנכ"ל המינהל אם הוא מזהה גורמים מקרב הנוכחים; כשענה בשלילה, היא עימתה אותו עם המשמעות הבעייתית של העניין.

במקביל, פעלנו בכלים אחרים כדי לקדם בשכונות שמעבר לגדר אספקת שירותי חירום (אמבולנס, כבאית). קיימנו פגישות מול משרד הבריאות, שהביעו מחויבות עקרונית, וזכינו לאהדה רבה מצד רשות הכבאות.

הצבת האמבולנסים הוא מקרה המדגים את ההתמודדות עם אתגרי המציאות, לדוגמא - כשמוצע פתרון שאיננו אופטימלי, ויש דילמה בין עמידה על כך שהדבר יעשה במתכונת הרצויה לנו לבין הסכמה לפתרון שמציעה הרשות, גם אם איננו מספק.

יש יתרון עצום בבירור ההנחיות, התקנים, סוגיות של פריסה.

בכל הנוגע להצבת הכבאות, בדיון בכנסת זיהינו התעניינות ותמיכה מצד רשות הכבאות; בעקבות זאת, יזמנו פגישה אבל גם פנינו אליהם באופן רשמי - דבר שמאפשר למערכת להירתם לעניין באופן רשמי.

עם זאת, גם לאחר שהוצבו הכבאות, נותר קושי שנובע משאלת הצורך בליווי צבאי. עמדת הצבא היא שאין צורך, אולם הכבאים סרבו להיכנס ללא ליווי. במקביל, התושבים דורשים כניסה שלהם לשכונות ללא סימני זיהוי. סיטואציה כזו מצריכה מאתנו, כארגון חברה אזרחית, גם להגדיר בבירור מה עמדתנו במחלוקת הזו. במקרה זה, המענה ניתן באמצעות פניה רשמית אל הצדדים (?) בקריאה לפתור את זה ביניהם, ופיתרון נוסף - זיהוי של אפשרות לקיים הדרכות אישיות - בין השאר בגלל ההבנה, שכשיש קשר אישי אל תושבי השכונה,

הכבאים לא יירתעו להיכנס. זו דוגמא לטקטיקות שונות - מצד אחד, רשמיות, ומהצד השני - ניסיונות למצוא פתרונות מעשיים בשטח.

זו דוגמא לשני מאבקי אדבוקציה שהסתיימו בהצלחה מחוץ לכתלי בית המשפט ובלי עימות חזיתי.

מאבק המשך למאבק על האמבולנסים והכבאיות נגע לסלילת כבישים. זוהי סוגיה רחבה, המצריכה תקציבים גדולים.

במקרה זה, החלטנו על עתירה לבית משפט, אבל אך ורק מול העירייה. כשהמדינה ביקשה להצטרף לעתירה כמשיבה, לא התנגדנו לכך, כיוון שמצבים כאלה פעמים רבות חושפים את הדינמיקה בין הרשויות השונות; במקרה זה, נחשפה המחלוקת בין המדינה לעירייה. פסק הדין היה חיובי מבחינתנו, אבל היה לנו ברור שמדובר רק בתחילת הדרך. מכאן, מתחילה מלאכה לא פחות מורכבת: מאבק בעירייה על מנת שתיישם את פסק הדין, פגישות ישירות עם תושבים.

מקרה אחר לאדבוקציה נוגע למערכת החינוך בירושלים המזרחית. המאבק על תכנית לימודים פלסטינית הוא בעינינו זכות ממדרגה ראשונה; זכות לחינוך, הן ברמת הפרט והן ברמת הקולקטיב, אל מול ניסיונות הממשלה לכפות את הבררות הישראלית באמתלה של שיפור בתעסוקה. מכיוון שנקודת המוצא שלנו היא הזכות לחינוך, פעלנו להנגשת האקדמיה לבוגרי התווג'יה. המהלך התחיל מבירור מקור הכשל, במקרה זה, מדיניות המל"ג והאוניברסיטה.

מעטפת הסגור

כאשר אנחנו מעלים את שאלת האדבוקציה והקשר שלה לפעילות שלנו, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו מהי מטרת הפעילות, ובאיזה אופן היא מתחברת למטרות רחבות יותר.

איפה עומדת הפעילות שלנו אל מול מרחב הזכויות, וכלל הצרכים של הפרט והקולקטיב?

מה משמעות הפעילות שלנו ביחסי הפרט והקהילה עם הרשויות?

מהן הרשויות הרלוונטיות, ומה היחסים ביניהן; האם דרוש תיווך בין הרשויות? האם הן מתפקדות כמנגנון פוגע ומעכב, או מאפשר, או תומך?

מהו המצב הקיים? מה אומר החוק, התקנות, ההנחיות; השוואות רלוונטיות. לא לפחד מירידה לפרטים ובירור מספרי.

האם יש סוגייה מינהלית שיש לחדד אל מול הרשויות?

יש לזהות הזדמנות, להיעזר בקשרים אישיים

חשוב לשמור על יכולת תנועה וגמישות.

יש לתמך בין העקרונות למציאות; אנחנו לא רוצים לתקן דבר אחד באמצעות קלקול דבר אחר, אבל לעתים יש אילוצים שמצריכים פשרות.

(1) המטרה

(2) איך היא עומדת אל מול מטרות אחרות?

- (3) זיהוי הזדמנויות
 (4) יכולת תנועה וגמישות
 (5) בין עקרונות למציאות
 (6) ירידה לפרטים ומספרים

<p>הרשויות אילו רשויות רלוונטיות? מה היחסים ביניהן? בירור מצב קיים – חוק, תקנות, נהלים השוואה חידוד הנושא המינהלי</p>	<p>↔</p> <p>יחס: פוגע מעכב מאפשר תומך</p>	<p>הרעיון</p>	<p>↔</p> <p>נורמליזציה? סיוע במאבק?</p>	<p>מרחב הזכויות: פרטי קולקטיבי</p>
---	---	---------------	--	---